

Ljubljana, 13.3.2019

Spoštovani minister za finance

dr. Andrej Bertonec

ČIGAVA JE BANKA SLOVENIJE?

Nedavna sanacija pretežno državnih bank, ki je potekala pod vodstvom Banke Slovenije (BS) in ki se končuje s prodajo saniranih državnih bank in njihovih terjatev poteka tako, da si bomo davkoplačevalci povrnili v najboljšem primeru kakšno tretjino vseh stroškov, privatni imetniki delnic in podrejenih finančnih instrumentov pa nič. Poleg tega so nekdanje državne banke in veliko ostalega prej slovenskega premoženja končale pretežno v lasti tujih spekulativcev. Takšni rezultati bančne sanacije vzbujajo med Slovenci veliko nezadovoljstva, razlašeni imetniki delnic in podrejenih obveznic zahtevajo odškodnino za odvzeto premoženje. Prav jim je dalo Ustavno sodišče, ki je naložilo parlamentu pripravo ustreznega zakona, ki bo razlašencem omogočil pred sodišči uveljavljati svoje pravice. Javna razprava o predlogu zakona se je pravkar zaključila, vlada naj bi pripravila končno verzijo zakona in ga poslala v parlament. V javni razpravi je predstavnik BS Jurij Žitko nasprotoval predlogu zakona, predvsem v tem, da eventualna odškodnina, ki ji jo določilo sodišče, ne sme bremeniti BS, oziroma njenih rezervnih sredstev, češ, da BS nima denarja za ta namen, sploh pa bi izplačilo predstavljalo monetarno financiranje obveznosti javnega sektorja, kar je v nasprotju s 123 členom pogodbe o delovanju EU.

Pred kratkim je Evropska komisija napovedala sprožitev tožbe proti Sloveniji, da je s preiskavo bančne sanacije, ki so jo opravili slovenski organi pregona v Banki Slovenije, kršila evropske predpise o nedotakljivosti arhivov ECB. V kolikor bo EK s tožbo uspela, bi to pomenilo, da je bila preiskava izvedena nezakonito, torej bi bili tudi tako pridobljeni dokazi neveljavni.

Takšno dogajanje nam vzbuja resen dvom; čigava je pravzaprav Banka Slovenije, oziroma kdo z njo razpolaga. To vprašanje zaostre še dejstvo, da ima BS po zadnjih podatkih s konca januarja za 18 milijard sredstev (kar je toliko, kolikor smo lani porabili za vso javno porabo na državni in občinski ravni), torej ima to vprašanje tudi krepko materialno podlago.

Da bi te dvome razčistili, Vas prosimo za razjasnitev vsaj naslednjih vprašanj:

1. Zakaj imamo tako močno centralno banko, ki za dvakrat presega razmerje, kakršno velja v državah evra med sredstvi banke in velikostjo bančnega sektorja, za katerega skrbi banka?

2. Zakaj država vlaga v BS izposojenih 4,7 milijard sredstev, za katere plačuje obresti (okoli 60 mio letno), od banke pa za to ne dobi nič?
3. Zakaj država tako krepi rezervna sredstva banke, ki so že konec leta 2017 znašala 909 mio (od tega splošne rezerve 702 mio), rezervacije za splošna tveganja pa še 498 mio, ob tem, da 50. člen Zakona o BS predvideva, da se lahko presežki prihodkov nad odhodki, ki presegajo 5% bilančne vsote, namenijo za proračun Republike Slovenije?
4. Zakaj predvideva vlada v pravkar sprejetem proračunu za leto 2019 le 16 mio prihodkov iz tega naslova, čeprav jih je bilo v lanskem letu okoli 100 mio, rezerve pa so že presegle okvir, določen v 50. členu zakona o BS?
5. Zakaj država ne preoblikuje sredstev BS tako, da banka zadrži za potrebe bančnega sistema polovico sredstev, drugo polovico pa nameni za bolj pametne naložbe, prednostno za zmanjševanje dolga do tujine ali oblikovanje Demografskega rezervnega sklada?

Glede na to, kakšne odgovore bomo dobili, bomo lahko ocenili, čigava je po vašem mnenju Banka Slovenije.

Programski svet Koalicije civilne družbe SINTEZA-KCD

Predsedujoči: Emil Milan Pintar

